

EFEKTIVITA ŠKOL

PROČ EFEKTIVITA ŠKOL/VZDĚLÁVÁNÍ?

„staré“ téma

- smysluplnost institucí škol – naplňují poslání?
- adekvátně vynaložené prostředky?
- systematictější zájem – od 2. pol. 20 století

problematické hodnocení

- vágní cíle: harmonicky rozvinutý jedinec
- zdánlivě jednoduché řešení – vzdělávací výsledky korelují s ekonomickými
- testy žáků

SOCIOLOGICKÉ STUDIE

Colemanova
zpráva
(Rovnost
vzdělávacích
příležitostí,
1966)

600 000 žáků;
4 000 škol;
1., 3., 6., 9. a 12.
ročník

HYPOTÉZA PEDAGOGŮ

variabilita
výsledků:

- faktory na straně žáků (rodina, nadání, ...)
- stejně tak přispívá škola (kvalita výuky: učitelé, metody, pomůcky, ...)

VÝSLEDKY

- interpretace statistických výsledků – „jednoduchá“ analýza rozptylu (třídíte žáky do skupiny – porovnáte rozdíly v rozptylu výsledků – filtrujete vliv osatních faktorů)
- **malý význam/efekt školy**
- pouze cca 10% variance ve výsledcích žáků lze přisoudit škole
- zbytek charakteristiky žáka (především rodinné zázemí, etnicita aj.)

PESIMISMUS (COLEMAN, 1966; JENCKS, 1972)

- Školy mohou jen málo přispět ke snižování propasti mezi bohatými a chudými studenty.
- Školy nemohou výrazně přispět ke snižování rozdílů ve výsledcích různě nadaných studentů.
- Výsledky žáka jsou primárně závislé na jeho rodinném zázemí.
- Neexistují přesvědčivé důkazy, že by školní reforma mohla zvýšit vliv školy na výsledky žáků.

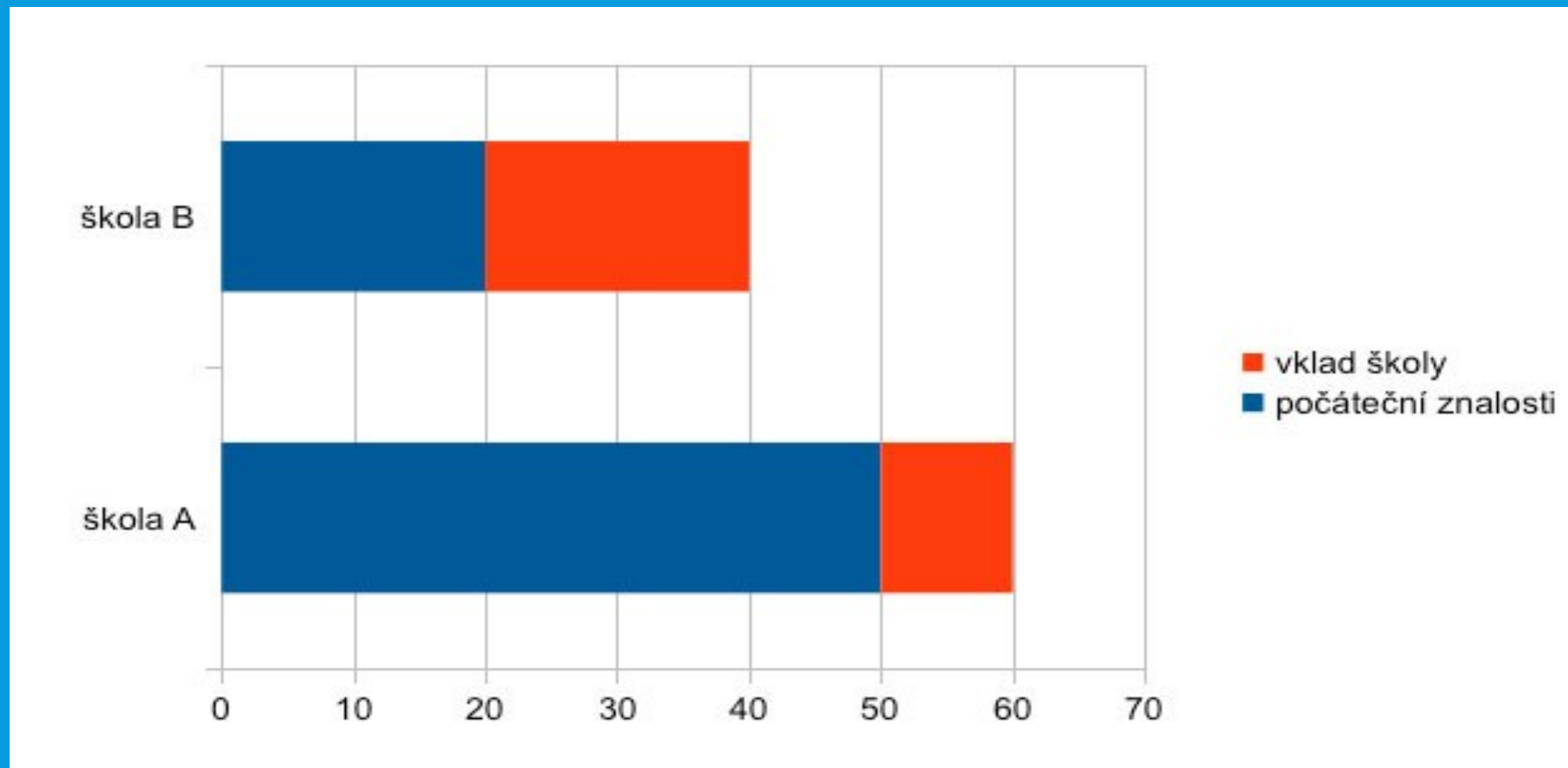
NA ŠKOLÁCH NEZÁLEŽÍ?

- komu je dáno, ten se prosadí v každé škole
- komu ne, tomu není pomoci

- nové studie: kontrola domácího zázemí + dalších charakteristik
- efektivita vzdělávání zůstává (10–15%) + se zmenšil podíl nevysvětlené části (také cca 10-15%),
- vliv školy je třeba modelovat (vysvětlovat) nikoliv považovat za marginální.
Na škole záleží (School Matters)
- efektivita školy – rozdílné výchozí podmínky

PŘIDANÁ HODNOTA

PŘIDANÁ HODNOTA

- statické měření není dostatečné – musíme se soustředit na vývoj (vliv školy)
- důraz na přírůstek vědění (progress, později přidaná hodnota)

PŘIDANÁ HODNOTA

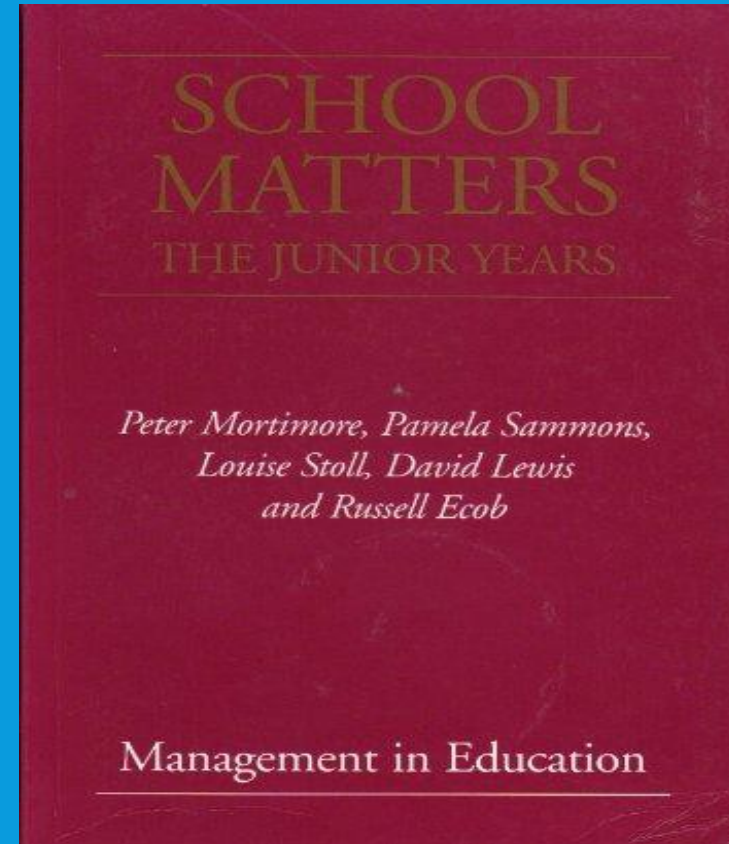
- alespoň 2 body měření u stejných žáků ve stejné vzdělávací oblasti (např. matematika ve 3. a 5. třída)
- převod výsledků na jednu stupnici – zjednodušeně řečeno neměří se body v didaktickém testu ale dle teorie odpovědi na položku (IRT modely) se vyjadřuje schopnost řešit různě těžké položky
- u přidané hodnoty je vliv školních faktorů větší a dokonce výraznější než efekt rodinného zázemí

Sammonsová (1989): Posun mezi 1. a 3. třídou	% variance vysvětlené školními faktory	% variance vysvětlené faktory rodinného zázemí
čtení	23,6	6,1
matematika	23,1	2,5
psaní	19,7	2,4

HLEDÁNÍ ŠKOLNÍCH FAKTORŮ

- Mortimore, Sammons, et al. *School Matters: The Junior Years*. (1988)
- - vzorek 2000 žáků ve věku 6-11let, 50 londýnských škol
- - 4 letá panelová longitudinální studie

HLEDÁNÍ ŠKOLNÍCH FAKTORŮ

- 1. Cílevědomé vedení školy ředitelem
- 2. Angažovaný zástupce ředitele
- 3. Velký podíl učitelů na přípravě obsahu a organizaci výuky
- 4. Shoda mezi učiteli ve vykonávání profesních povinností
- 5. Přesná strukturace času každého výukového dne
- 6. Intelektuálně náročná výuka
- 7. Výrazná pracovní atmosféra školy
- 8. Soustředěnost výuky na daná témata
- 9. Maximální komunikace mezi učiteli a žáky
- 10. Časté hodnocení výkonů žáků
- 11. Intenzivní spolupráce školy s rodiči
- 12. Příjemné klima ve škole pro žáky i pro učitele

MĚŘENÍ PŘIDANÉ HODNOTY V ČR? K ČEMU MŮŽE SLOUŽIT?

